

Rechtskundig Weekblad

REDACTIE : Italiëlei, 99, Antwerpen
Abonnement : 100 fr. per jaar

Vereeniging zonder winstgevend doel

BEHEER : Lange Leemstraat, 99, Antwerpen
Postchecknummer : 3185.22

INHOUD :

L. VAN BAUWEL. — *De zekerheid voor de uitkeering tot onderhoud ten voordeele van de van tafel en bed gescheiden vrouw.*

RECHTSPRAAK.

Boetstraffelijke Rechtbank Antwerpen. — 8e kamer. — 12 Juli 1934. — *Ongeval. — Twee daders waarvan een onbekend blijft. — Schade. — Veroordeeling in Solidum.*

Handelsrechtbank Antwerpen. — 1e kamer. — 25 Mei 1934. — *Recht van weerhouding. — Toepasselijkheidsvoorwaarden. — Commissionaris en consignataris. — Voorrecht. — Algemeen karakter. — Bergingskosten. — Aansprakelijke persoon.*

Handelsrechtbank Antwerpen. — 1e kamer. — 9 Januari 1934. — *Aflading. — Lossingsbruggen. — Interpretatie der overeenkomst betreffende de kosten van het lossen.*

Handelsrechtbank Antwerpen. — 3e kamer. — 20 April 1934. — *Rechtspleging in burgerlijke zaken. — Afstand. — Handelsrechtbank. — Akte van beteekening. — Handteeken der partij noodzakelijk.*

WETGEVING.

Wetsontwerp op de vergoeding van de door krankzinnigen en abnormalen veroorzaakte schade.

BIBLIOGRAPHIE.

BALIELEVEN.

BERICHT.

Zooals de vorige jaren zal het “Rechtskundig Weekblad” tijdens het verlof niet verschijnen

De zekerheid voor de uitkeering tot onderhoud ten voordeele van de, van tafel en bed gescheiden vrouw

Een vonnis van de Rechtbank van Antwerpen van 6 Januari 1934 (Rechtk. Weekblad 1 Juli 1934) staat aan eischeres in het geding de scheiding van tafel en bed toe (verkeerdelijk wordt er gezegd scheiding van lijf); staat haar daarbij eene uitkeering tot onderhoud toe, en beveelt dat bij de vereffening van de gemeenschap van goederen een bedrag van 50.000 fr. van het paart van den verweerder zal worden afgenomen en tegen hypotheek zal uitgezet worden, als waarborg voor het betalen van de uitkeering tot onderhoud.

Eene dubbele vraag rijst op bij deze uitspraak :

1. Mag de rechter eene zekerheid stellen voor de betaling van de schuldvordering waarvan hij het bestaan vaststelt ?

2. Heeft de vrouw in wier voordeel de scheiding van tafel en bed wordt uitgesproken, een wissel om de uitkeering tot onderhoud die haar werd toegestaan, te waarborgen ?

1. Op de vraag of de rechter de bevoegdheid heeft, maatregelen voor te schrijven om zijn vonnis te doen uitvoeren, of minstens eene zekerheid te stellen om de schuldvordering waarvan het vonnis het bestaan erkent te waarborgen, moet een ontkennend antwoord gegeven worden.

Een middel dat door de rechtbanken aangewend werd om hare beslissingen te doen uitvoeren, was de veroordeeling, bij niet nakoming van het vonnis, tot eene dwangsom (astreinte).

In de praktijk was het bepalen van eene dwangsom een geschikt middel om de veroordeelde partij te dwingen hare in het vonnis opgelegde verplichtingen na te komen. Alhoewel onze wetboeken de dwangsom niet voorzien, heeft de Franche rechtspraak, ook het Hof van Verbreking, de geldigheid er van aangenomen.

Onze rechtspraak was het niet eens : een arrest van Luik (5 Juni 1901 Pas 1902 II 354), nam de geldigheid aan; een arrest van Brussel

(18 Juli 1913 Pas 1913 II 276) verwierp de geldigheid.

De heer procureur generaal Verlinden heeft in zijn advies bij het arrest van 24 Januari 1924 (Pas. 1924 I 151) uiteengezet waarom de dwangsom niet toegelaten is. In het arrest worden de besluiten van den procureur generaal gevolgd : «il appartient à la loi de déterminer les voies d'exécution qu'elle autorise ; aucune disposition légale ne permet au juge civil de sanctionner ses injonctions par des condamnations pécuniaires à titre de pure contrainte, peine privée ou menace; s'il le fait il excède ses pouvoirs. La sanction des obligations conventionnelles de faire ou de ne pas faire consiste dans les dommages intérêts compensatoires ou moratoires, réparateurs d'un préjudice. Il en est de même par analogie en cas d'obligations de faire ou de ne pas faire imposées par une décision de justice.»

De dwangsom is dus voortaan als middel om de uitvoering te verzekeren, uitgesloten.

Bleef nochtans de vraag of de rechtbank aan de winnende partij geen waarborg mocht toestaan om de uitvoering van het vonnis te verzekeren, b.v. eene hypotheek opleggen.

In Frankrijk is dit toegelaten omdat daar de gerechtelijke hypotheek nog bestaat. Ook onze rechtspraak liet het toe, (Verbr. 20 April 1850 Pas 1850 I 258) vooraleer de hypothecaire wet van 16 December 1851 de gerechtelijke hypotheek in ons land afschafte.

Doch alhoewel de rechtbanken ingevolge de hypothecaire wet niet meer, tot zekerheid van de uitvoering hunner beslissingen, eene hypotheek mochten vestigen op bepaalde goederen van de veroordeelde partij, waren rechtsleer en rechtspraak het eens om dit op eene zijdelingsche manier toe te laten. De rechtbanken legden aan de eene partij op van eene hypotheek te vestigen, binnen eenen bepaalden termijn, ten voordeele van de andere partij. «L'hypothèque si elle est concédée ne résulte pas alors d'un jugement ou d'un acte judiciaire. C'est une simple hypothèque conventionnelle.

L'hypothèque qui sera prise dans ce cas ne le sera pas en vertu du jugement, mais en vertu du contrat qui l'a suivi. (Martou, Des privilèges et hypothèques t. II n° 703).

Doch de laatste rechtspraak van het Hof van verbreking, heeft ook deze zijdelingsche manier van het stellen van zekerheid voor de uitvoering van vonnissen, afgewezen. Door arrest van 10 Maart 1932, op gelijkvormig advies van den heer procureur generaal Leclercq. (Pas. 1932, I. 98).

Gedeeltelijk wordt de hierboven aangehaalde motiveering van het arrest van 24 Januari 1924 herhaald, en dan gaat het arrest voort. «Attendu qu'il ne peut pas plus garantir la créance dont il reconnaît l'existence, par mesure de sûreté ; que ce serait transformer une créance chirographaire en une créance privilégiée ou hypothécaire alors que suivant l'art. 8 de la loi hypothécaire, les biens du débiteur sont le gage commun de ses créanciers, à moins qu'il n'y ait entre les créanciers des causes légitimes de préférence; Attendu qu'aujourd'hui que la loi hypothécaire du 16 décembre 1851 a aboli l'hypothèque judiciaire qui garantissait les jugements de condamnation, il n'est plus possible d'admettre, comme jadis qu'en l'absence d'immeubles, sur lesquels cette hypothèque puisse être établie, la garantie qu'elle constituait soit remplacée par une autre ;

2. Wanneer eene vrouw de scheiding van tafel en bed bekomt, met daarbij eene uitkeering tot onderhoud, dan kan zij, indien de man onroerende goederen bezit, eene hypothecaire inschrijving nemen op deze goederen van den man.

Art. 67 van de hypothecaire wet laat aan de vrouw toe van gedurende het huwelijk, eene hypothecaire inschrijving te nemen op de goederen van den man, voor elke schuldvordering die zij tegen haren man kan doen gelden.

851

852

Het huwelijk is niet ontbonden door de scheiding van tafel en bed, en de uitkeering tot onderhoud door den man aan de vrouw verschuldigd, maakt eene schuldvordering uit voor dewelke de vrouw verhaal heeft tegen den man. Dit werd erkend in het arrest van het Hof van verbreking van 2 Juli 1891 (Pand. per. 1891, 1304)..... que finalement l'art. 67 autorise l'inscription hypothécaire en faveur de la femme mariée pour toutes causes de recours qu'elle peut avoir contre son mari; que l'allocation d'une pension alimentaire est une cause de recours dans le sens véritable et juridique du mot; attendu que le législateur n'a pas voulue seulement sauvegarder les intérêts de la femme compromis par la mauvaise gestion du mari; qu'il a entendu protéger la femme contre les abus de la puissance maritale; qu'il lui donne en conséquence une hypothèque pour sûreté de ses conventions matrimoniales et même de ses plus modiques reprises; qu'on ne saurait admettre que par une contradiction manifeste il lui ait enlevé cette garantie quand il s'agit de la créance qui prime toutes les autres c'est à dire le droit aux aliments, de la dette que la loi elle-même consacre par des considérations de l'ordre le plus élevé et qui subsiste indépendamment de toute convention matrimoniale; attendu que les motifs de la loi, tout autant que la généralité de son texte justifient donc l'inscription prise en vue de garantir une pension alimentaire ;

De vrouw die de uitkeering bekam moet zelf de maatregelen tot zekerheid nemen ; zij moet zich ingevolge art. 67 wet 16 Dec. 1851 tot den voorzitter der burgerlijke rechtbank wenden, om van hem toelating te verkrijgen de hypothecaire inschrijving op de goederen van den man te nemen.

S. VAN BAUWEL.

RECHTSPRAAK

BOETSTRAFFELIJKE RECHTBANK VAN ANTWERPEN

8e KAMER. — 12 JUNI 1934

Voorzitter : M. Verstraete, rechter.
Rechters : MM. Van Mighem en Rueff.
Op. Min. : M. Van Hille.
Pl. : Mrs Boelens en Em. Vrints.

ONGEVAL. — TWEE DADERS WAARVAN EEN ONBEKEND BLIJFT. — SCHADE. — VEROORDEELING IN SOLIDUM.

Wanneer een ongeval veroorzaakt wordt door twee daders, zelfs wanneer de verantwoordelijkheid tusschen hen kan verdeeld worden, kunnen ze beiden veroordeeld worden in solidum tegenover de burgerlijke partij.

O. M. en Van Heupen, burg. partij t/ Colbert.

Aangezien het vaststaat dat betichte Colbert op 26 Mei 1933, ten 14 uur, met zijn ledigen camion den wielrijder Van Heupen op den uitersten linkerkant der Kortrijkstraat omverreed, en dat tengevolge van het slijpen onder den auto het slachtoffer van gansch de huid van zijn rechterbeen beroofd werd;

Aangezien om die zonderlinge beweging uit te leggen betichte aanvoert dat op het oogenblik dat hij de Kortrijkstraat inkeerde, hij verrast werd door een fietser die uit tegen-

overgestelde richting op zijn linkerkant is komen aanbollen ;

dat, om dien roekeloozen velorijder te vermijden, hij met zoodanig geweld links gewenkt heeft dat zijn stuur hem ontsnapte en zodoende tegen het linker voetpad kwam, waar hij Van Heupen, dien hij niet bemerkte had, verpletterde ;

Aangezien betichte te vergeefs heikracht inroept ;

Dat hij dicht bij de plaats van het ongeval woont, en dus de ligging ervan bijzonder goed kent ;

Dat, wetende dat dit kruispunt gevaarlijk is en de zichtbare lengte er betrekkelijk gering is, hij des te trager had moeten rijden en zijn rechter kant beter had moeten houden ;

Dat volgens het door den heer deskundige De Loof opgestelde plan, de Turckstraat, van waar hij kwam een breedte van 9 meters heeft, en overigens een ruimte van 17.20 meters bestaat tusschen de noordelijke en de zuidelijke hoek van het kruispunt waardoor hij moest rijden ;

Dat betichte slechts 4 meters van den borduur van den noorderlijken hoek is afgebleven en dus zijn rechterzijde niet regelmatig gehouden heeft ;

Aangezien indien betichte de kruising met meer voorzichtigheid genaderd had, hij gewis den onbekenden fietser tijdig zou bemerkte hebben om hem te kunnen ontwijken en er niet toe gedreven zou geweest zijn zoo onbezonn-

nen tegen een op zijn regelmatigen kant rijdenden fietser geweldig te gaan botsen ;

Aangezien het slachtoffer betwist dat de schuld van den onbekenden velorijder als eene gedeeltelijke oorzaak van het ongeval kan aanzien worden bij gebrek aan een rechtstreeks verband tusschen de fout van den onbekenden en het noodlottig geval ;

Aangezien de verantwoordelijkheid slechts bestaat wanneer de kwade gevolgen niet ter gelegenheid van het strafbaar feit, maar daardoor zelf werden veroorzaakt ; dat dus in ieder geval dient onderscheid gemaakt tusschen oorzaak en voorwaarde ;

Aangezien het voor de hand ligt dat het ongeval nooit zou gebeurd zijn zonder het links rijden van den onbekenden fietser en dat betichte slechts tot dit ellendig manoeuvre van het laatste oogenblik gedreven is geweest om dien onvoorzichtigen velorijder te vermijden ;

Dat er wel degelijk een rechtstreeks verband bestaat tusschen die twee daden en beide agenten volgens den grondregel « causa causarum est causa causati » de verantwoordelijkheid van het ongeval dragen ; (Garraud Drt. pén. d. I — blz. 589 n° 297 uitg. 1913 ; Vliebergh Belgisch Strafrecht blz. 106)

Aangezien die overweging niet wegneemt dat de grootste schuld toe te wijten is aan de autorijder die meer voorzichtigheid bij het naderen van het kruispunt en meer koelbloedigheid in zijn vermijdingsbeweging aan den dag had kunnen leggen ;

Dat dus op boetstraffelijk oogpunt de feiten zooals omschreven in de dagvaarding gansch bewezen zijn ;

Wat de schade betreft :

Aangezien de burgerlijke partij eene som van 100.000 fr. ten provisionneelen titel vraagt, dat die eisch op volgende punten steunt :

1° Rekening van de Commissie van Openbaren onderstand tot op 28 Mei 1934

Aangezien dit bedrag ten volle bewezen is van gezegde commissie fr. 12.486.—

2° Rekening van Dr. Gobin tot op 24 Mei 1934

Aangezien die som steunt op een in den bundel berustenden brief door dewelke gezegde dokter het hem verschuldigde honorarium aanduidt ;

3° Sommen verschuldigd aan de personen die hun opperhuid verleenden :

Aangezien er geen verwijt aan het slachtoffer kan toegericht worden verscheidene inentingen beproefd te hebben ; dat in het gedeelte door die doenwijze hij getracht heeft de geleden schade te beperken en bijgevolg zoowel in 't belang der aansprakelijke personen dan in het zijne gehandeld heeft ;

Dat het slechts billijk is dat indien de burgerlijke partij degelijk daarvoor zekere kosten heeft moeten voorschieten, deze haar terugbetaald worden ;

Dat echter het tot hiertoe niet bewezen is dat de personen die zich uit opofferingszin hadden laten afdoen zekere vergoeding zouden gekregen hebben wegens werkverlet of reiskosten zooals het aangevoerd wordt ;

Dat indien het nochtans werkelijk het geval is geweest, de Burgerlijke partij dient in staat gesteld ervan het wettig bewijs voor te brengen ;

4° Verlies van loon gedurende een jaar :

Aangezien de gewezen patroon van het slachtoffer verklaard heeft dat Van Heupen bij hem 5.60 fr. per uur vóór het ongeval verdiende als trapmakersgast en dat dank aan overuren zijne verdiensten van het laatste jaar op 18.900 fr. konden geschat worden ;

Dat echter het niet uit het oog mag verloren worden dat sinds het ongeval de crisis in de bouwrijverheid nog fel toegenomen heet en dat het indexcijfer gedaald is ; dat dus het vast en zeker is, dat zelfs indien Van Heupen — buiten alle hoop — alle werkdagen werkgelegenheid gevonden had hij nochtans minder zou verdiend hebben ;

Dat gelet op die verscheidene omstandigheden slechts een middelmatig salaris van 13.000 fr. kan aangenomen worden ;

5° Verlies van velo en kleeven :

Aangezien de gevraagde som in alle billijkheid kan aangenomen worden : fr. 1.000.—

6° Zedelijke schade :

Aangezien het vaststaat dat de toestand van het slachtoffer gedurende de eerste dagen van het ongeval zeer bedenkelijk is geweest, dat Van Heupen sinds het ongeval aan voortdurende pijnen lijdt en nog steeds te bed in het gasthuis ligt met een been waarvan de huid gansch weggekankert is ;

Dat alhoewel pijnen en smarten moeilijk in geld kunnen omgezet worden, het nochtans slechts billijk is ervoor eene vergoeding toe te kennen ;

Dat deze ex aequo et bono tot op heden 12.000 fr. kan geschat worden ;

Aangezien de rechtbank de noodige inlichtingen niet bezit om over de toekomst te beslissen, dat daarvoor tot hierna bepaald onderzoeksmaatregel dient overgegaan ;

Aangezien de burgerlijke partij de veroorzaking van betichte vraagt tot het geheel der schadevergoeding, terwijl betichte de meening toegedaan is dat indien de Rechtbank aanneemt dat de onbekende velorijder en Colbert beiden schuldig zijn, betichte op burgerlijk oogpunt slechts voor een hoofdelijk aandeel kan aansprakelijk zijn ;

Aangezien de schadevergoeding spruit uit het beginsel van artikel 1382 van het burgerlijk Wetboek volgens hetwelk elkeen instaat

voor de schade die hij door zijne schuld aan een ander heeft veroorzaakt ;

Dat in zake zoowel de schuld van de onbekende fietser als de fout van Colbert noodzakelijk zijn geweest om het ongeval in alle zijne omstandigheden te doen gebeuren ; dat dus de kwetsuren van Van Heupen aan beide agenten te wijten zijn ; en ieder van hen dient aansprakelijk gesteld voor het geheel ;

Dat die verplichting in solidum haar reden van bestaan in haar eigen wezen vindt, als zijnde een attribuut van de verplichting zelve, in dezen zin dat zoodra deze verbintenis bestaat de solidum modaliteit ook aanwezig is ;

« Il vaut mieux chercher la base de solidarité délictuelle civile dans la notion objective » de la communauté dans le dommage causé » — zegt Jossierand — « C'est cette communauté » dans l'efficacité et dans le résultat qui est décisive en dehors de toute communauté d'action » — Drt. Positif B. II Blz. 382.

« En résumé » zegt nog Demogue — « il y a solidarité dès qu'un participant à un acte illicite peut être considéré comme cause » occasionnel de l'entier dommage. Cela visera » les auteurs, même s'ils ne se sont pas concertés, comme deux conducteurs qui se heurtent et blessent ainsi un tiers. » — Drt. Civ. B. IV n° 669 blz. 477 — « L'obligation au tout », zegt Demogue nog elders « est appelée à l'emporter pour la raison suivante. Le droit existe pour des résultats sociaux et non pour les besoins de l'esprit. » N° 768 blz. 476. (Planiol et Ripert B. VI blz. 929 en menigvuldige aanhalingen.)

Aangezien een arrest van het Hof van Beroep te Brussel in dato 18 Januari 1930 in denzelfden geest doet opmerken dat indien in verkeersongevallen de schuldige agenten slechts « pro diviso » zouden gehouden zijn, men zou moeten beslissen om gansch schade-loos te kunnen geraken het slachtoffer al de personen die de schuld aan het ongeval hebben in het geding zouden moeten roepen, en dat indien een van hen onvermogen is of onbekend blijft het slachtoffer daardoor zou be-roofd zijn van een deel der schadevergoeding en in denzelfden toestand verkeerden alsof het slachtoffer zelf gedeeltelijk schuld aan het ongeval had ; Het arrest voegt er nog verder bij : « Dat het buiten twijfel is dat indien iemand de gevolgen moet dragen van de onvermogenheid van een der personen die schuld hebben aan het ongeval, het voorzeker niet het slachtoffer is dat slechts gebruik maakt van zijn recht tot volledige schadeloosstelling ; » (Ber. Brussel 18 Jan. 1930 — P.P. 1930 blz. 54 n° 33)

Aangezien overigens de rechtspraak als de rechtsleer in dezen zin gevestigd zijn ; (Brussel 19 November 1930 Rev. Drt. Pén. 1931 blz. 254 — Garraud Drt. Pénal B. II blz. 57 n° 39 — Nijpels en Servais, Drt. Pén. B. I art. 50 n° 7 blz. 916)

Aangezien hieruit volgt dat zoowel in rechte als in feite, betichte tot het geheel der schade dient veroordeeld, onder voorbehoud nochtans van zijne rechten tegenover den schuldigen fietser, indien hij er toe geraakt hem te vereenzelvigen ;

Rechtsdoende op de besluiten der burgerlijke partij :

Zegt voor recht dat betichte in solidum voor het geheel tot het herstel van de veroorzaakte schade gehouden is onder voorbehoud van zijne rechten tegenover den tot nu toe onbekenden fietser die ook schuld heeft aan het ongeval ;

Veroordeelt bijgevolg betichte om aan de burgerlijke partij te betalen ten titel van schadevergoeding en ten provisionneelen titel de som van 41.986 fr., vermeerderd met de gerechtelijke intresten sinds heden en de kosten berekend op 3 fr.

Laat aan de burgerlijke partij toe het bewijs voor te brengen der sommen welke ze voorgeschieden heeft voor reiskosten en werkverlet aan de personen die aan de burgerlijke partij opperhuid verleend hebben.

Voorbehoudt de rechten der burgerlijke partij voor de toekomst en benoemt de geneesheeren I. Leclef, Van Deuren en Verbruggen, allen geneesheeren te Antwerpen, met zending der burgerlijke partij te onderzoeken en in een omstandig en beredeneerd verslag — na behoorlijk den eed te hebben afgelegd hun advies te geven over de gevolgen welke de verwondingen in de toekomst aan de burgerlijke partij zullen veroorzaken.

Kosten voorbehouden.

Stelt de zaak ten einde onbepaald uit.

HANDELSRECHTBANK TE ANTWERPEN

1e KAMER. — 25 MEI 1934.

Voorzitter : M. Wirtz
Referendaris : M. Beckers.
Pl. : Mters De Schryver, Popliment en Furnemont.

I. RECHT VAN WEERHOUDING. — TOEPASSELIJKEHOUDINGVOORWAARDEN.

II en III. COMMISSIONNAIRIS EN CONSIGNATARIS. — VOORRECHT. — ALGEMEEN KRAKTER.

IV. BERGINGSKOSTEN. — AANSPRAKELIJKE PERSOON.

I. Het recht van weerhouding is slechts een toepassing der exceptio non adimpleti contractus en moet aangenomen worden wanneer de

schuldvordering haren oorsprong vindt in het voorwerp dat men wil weerhouden.

II. Luidens artikel 14 van het Handelswetboek (Boek I titel VII) heeft de consignataris op denzelfden voet als de commissionaris gesteld te worden.

Het daarin bepaalde voorrecht slaat op de waren die de commissionaris of consignataris nog in zijn bezit heeft ; doch onder voorbehoud van dit bezit, geldt het voorrecht insgelijks voor schuldvorderingen spruitende uit vroegere commissieloonen op andere reeds afgeleverde waren verdiend.

III. Met de vroegere rechtspraak dient afgebroken te worden

a) om door inkrimping van het voorrecht van den commissionaris of consignataris den handel niet te benadeelen

b) wanneer een loopende rekening bestaat in verband met voortdurende ingang en uitgang der waren.

IV. Kan alleen aansprakelijk worden voor de betaling der wegens bergen van koopwaren verschuldigde sommen diegene in wiens naam en voor wiens rekening de waren geborgen werden, wie ook eigenaar dezer waren zij.

De Keyser t/ St. An. des Silices en Comptoir Maritime et Commercial.

Gezien de inleidende dagvaarding van 19 Maart en 28 April 1934.

Aangezien de zaken hoeven samengevoegd te worden, want verknocht ;

I. GEDING DE KEYSER TEGEN S. A. COMPTOIR MARITIME ET COMMERCIAL

Aangezien de eisch gegrond is ;

Aangezien inderdaad verweerster de niet-voorgebrachte rekeningen van aanlegger niet betwist tenzij alleenlijk de rekening tot een beloop van fr. 901.

dat de Rechtbank akte verleent aan aanlegger van deze niet-betwisting ;

Aangezien het met recht is dat verweerster staande houdt dat de prijs der magazineering moet behouden worden aan 4 fr.

Aangezien inderdaad verweerster nooit de verhooging van 10 fr. heeft aangenomen en zodoende de oorspronkelijke prijs moet in rekening gebracht worden.

Aangezien zodoende de som van 901 fr. moet herleid worden tot fr. 543.20 en de sommen verschuldigd door verweerster een totaal beloop bedragen van 4533.05 fr.

Aangezien te meer verweerster niet betwist en niet betwisten kan dat aanlegger een voorrecht heeft op de waren in hare magazijnen geborgen ;

Aangezien inderdaad het recht van weerhouding slechts een toepassing der exceptie male moet aangenomen worden wanneer de non adimpleti contractus is en dit dus telkens schuldvordering haren oorsprong vindt in het voorwerp dat men wil weerhouden ;

Aangezien zodoende aanlegger het recht heeft te weigeren de waren af te leveren gezien en zoolang de verweerster de kosten der magazineering niet betaald heeft of aanbiedt te betalen ;

Aangezien de rechtsleer en de rechtsspraak overeenstemmend zijn dit principie aan te nemen en te bekrachtigen ;

Aangezien te meer bij toepassing van artikel 14 Handelswetboek Boek I titel VII aanlegger een voorrecht heeft spruitende uit het feit der consignatie ;

dat inderdaad luidens dit artikel de consignataris op denzelfden voet moet gezet worden als den commissionaris.

dat de waren consignéerd zijn geworden door verweerster bij aanlegger ;

Aangezien dit voorrecht bestaat ten voordeele van den consignataris zoolang de waren in zijn bezit gebleven zijn, hetgeen het geval is ;

Aangezien nochtans verweerster ten onrechte beweert dat dit voorrecht slechts bestaat voor wat betreft enkel de onkosten opgelopen door de waren nog in magazijn, en dat de waren nog in magazijn niet kunnen dienen als pand voor vroegere onkosten opgelopen door waren welke reeds afgeleverd zijn geworden ;

Aangezien inderdaad artikel 14 in dien zin moet verstaan worden dat, onder voorbehoud van het bezit der waren, het voorrecht slechts slaat op de waren die de commissionaris of consignataris nog in zijn bezit heeft, doch onder dit voorbehoud, het voorrecht insgelijks inbegrijpt en draagt voor schuldvorderingen spruitende uit vroegere commissieloonen en betreffende de andere waren ;

Aangezien inderdaad de beredeneering van Van de Perre, Referendaris der Handelsrechtbank te Brussel moet aangenomen worden ; zie Nouvelles, Deel I : « il s'établit souvent entre l'expéditeur et le commissionnaire une espèce de compte courant comprenant des entrées et des sorties successives de fonds et de marchandises. »

Il importe donc que le privilège du commissionnaire pour les avances par lui faites puisse s'exercer sur toutes les marchandises qui lui sont expédiées ; que les avances aient été faites avant ou après l'expédition, le privilège doit frapper toutes marchandises dont le commissionnaire est nanti ;

Aangezien er zodoende hoeft teruggekomen te worden op eene vroegere rechtspraak gezien 1° het nadeel dat aan den handel zou berokkend worden door een inkrimping van het voorrecht van den consignataris of commissionaris ;

2° het bestaan eener loopende rekening tusschen partijen en de voortdurende ingang en uitgang der waren welke eene noodzakelijkheid is.

Aangezien zodoende aanlegger gerechtigd is zijn voorrecht uit te oefenen op de waren nog in zijn bezit voor al de kosten spruitende uit de handelsbetrekkingen tusschen partijen ;

Aangezien verweerster deze waren bij aanlegger geborgen heeft in eigen naam en voor eigen rekening en hij dus alleen aansprakelijk kan gemaakt worden voor de betaling der geleverde sommen ;

II. GEDING SILICES—FOSSILES DE FRANCE tegen DE KEYSER EN COMPTOIR MARITIME ET COMMERCIAL.

Aangezien de eisch der Silices Fossiles de France onontvankelijk is tegenover De Keyser Ch.

Aangezien inderdaad er geen rechtsverband bestaat tusschen partijen en de waren alleenlijk gebergd zijn geworden in naam en voor rekening van Comptoir Maritime et Commercial.

Aangezien Silices Fossiles de France dus alleenlijk gerechtigd is te handelen tegenover Comptoir Maritime et Commercial en dezes eisch gegrond is ;

Aangezien inderdaad Comptoir Maritime et Commercial verplicht is de waren af te leveren bij een bevel van Silices de France, na betaling der kosten van imagezineering ;

Om deze redenen :

De Rechtbank,

alle verdere besluiten verwerpende, voegt de zaken samen, want verknocht

Veroordeelt de S. A. Comptoir Maritime et Commercial te betalen aan Ch. De Keyser de som van 4.533,05 fr. met de gerechtelijke intresten en de kosten des gedinges.

Verleent akte aan Ch. De Keyser en zegt voor recht dat hij gerechtigd is : 1. dat hij zich voorbehoudt de betaling te eischen vooraleer alle aflevering der waren, der kosten van imagezineering voor de maand Mei.

2. dat hij gerechtigd is het voorrecht in te roepen beschreven in art. 14 Handelswetboek Boek I titel VII om alle aflevering der waren te weigeren tot betaling der vermelde sommen ten huidige dage vervallen of nog te vervallen ;

Wijst S. A. Comptoir Maritime et Commercial af van haren eisch en beslissende op den eisch der S. A. Silices Fossiles de France, zegt dezes eisch onontvankelijk tegenover Ch. De Keyser doch ontvankelijk en gegrond tegenover S. A. Comptoir Maritime et Commercial.

Veroordeelt S. A. Comptoir Maritime et Commercial de waren af te leveren aan S. A. Silices Fossiles de France, ten huidige dage geborgen in de magazijnen van Ch. De Keyser, na betaling der kosten van imagezineering.

Verleent akte aan S. A. Silices Fossiles de France dat zij voorbehoudt maakt voor de schade door haar opgelopen door de handelwijze van S. A. Comptoir Maritime et Commercial en voor haar recht op schadevergoeding.

Wijst S. A. Silices Fossiles de France af van het overige van haren eisch ; veroordeelt S. A. Comptoir Maritime et Commercial tot de kosten van het geding.

Verklaart het vonnis behalve voor de kosten uitvoerbaar niettegenstaande beroep en zonder borgstelling.

Verleent akte aan de partijen van hunne schatting der gedingen op meer dan 5.000 fr. om te voldoen aan de wet op de bevoegdheid en rechtsgebied.

HANDELSRECHTBANK TE ANTWERPEN

1e KAMER. — 9 Januari 1934.

Voorzitter : M. Rooman.
Rechts : MM. De Jonghe en Moris.
Referendaris : M. Beckers.
Pleier : Mter A. Franck.

AFLADING. — LOSSINGSBRUGGEN. — INTERPRETATIE DER OVEREENKOMST BETREFFENDE DE KOSTEN VAN HET LOSSEN.

Indien in de overeenkomst is besloten geworden dat de kaai- en lossingsbruggen evenals de winchman van het schip zouden mogen gebezigd worden, moet de ondernemer, die aangenomen heeft mits een forfaitaire prijs de lossing van het schip te doen, de kosten van het optuigen der lossingsbruggen dragen.

Gekrekens t/ Bervoets en Libbrecht.

Gezien de geboekte inleidende dagvaarding van 16 December 1932 ;

Aangezien den eisch gegrond is ;

Aangezien inderdaad de kosten van lossingsbruggen (pontoons volants) door de verweerders dienen betaald te worden ;

Aangezien inderdaad in de mondelingsche overeenkomst is besloten geworden dat de kaai- en lossingsbruggen alsook de winchman van het schip zouden mogen gebezigd worden en de kosten hieruit voortvloeiende ten laste zouden zijn van aanlegger ;

Aangezien het schip niet rechtstreeks heeft kunnen lossen op de kaai, daar er geene kaaimuren zijn, en alzoo de kaai niet heeft kunnen bezigen en slechts de winchman van het schip met behulp van lossingsbruggen ;

Aangezien dus het optuigen van deze bruggen noodzakelijk is geweest en als een gewone kost moet aanschouwd worden ten laste van verweerders wanneer het schip lost aan plaatsen zonder kaalmuren of kranen;

Aangezien inderdaad deze kosten hebben moeten voorzien worden door verweerders en in rekening zijn gekomen bij het opmaken van hun lossingsprijs, daar verweerders toch niet op voorhand wisten op welke plaats zij zouden moeten lossen, plaats hen aangeduid door den havenkapitein;

Aangezien deze kosten ten laste van verweerders moeten blijven, om rede dat zij eene forfaitaire prijs hebben aangenomen om de lossing van het schip te doen;

dat zij deze kosten van lossingsbruggen hebben kunnen en moeten voorzien;

dat te meer artikel 23 der mondelingsche overeenkomst restrictief moet worden uitgelegd, want afwijkend van het gemeen recht;

Aangezien te meer dat het feit dat de kosten van winchman ten laste van aanlegger zijn niet kan uitwijken op de kosten van het lossingsbruggen, daar het heel goed mogelijk is, wanneer de lossingsplaats met kaalmuren bezet is, door middel toevoeging van het schip op de kaai te lossen;

dat verweerders in dat geval de keus hebben tusschen de kaalkranen of toestellen van het schip;

Aangezien het beloop der kosten niet betwist wordt en frank 774 beloopt;

Aangezien de eisch niet ontvankelijk is in hoofde van verweerder M. Libbrecht;

dat de samenwerkende maatschappij Agence Maritime Libbrecht verklaart mondelings het geding in haren naam over te nemen;

Om deze redenen:

De Rechtbank alle verdere en tegenstrijdige besluiten verwerpende, stelt Maurice Libbrecht buiten zake;

Verleent akte aan de samenwerkende maatschappij Agence Maritime Libbrecht, dat zij het geding in eigen naam overneemt in plaats van Maurice Libbrecht;

Veroordeelt de twee eerste verweerders gezamenlijk te betalen aan aanlegger de som van 774 frank met de gerechterlijke intresten en de kosten des geding;

Verklaart het vonnis, behalve voor de kosten, uitvoerbaar niettegenstaande beroep en zonder borgstelling.

HANDELSRECHTBANK TE ANTWERPEN

3e Kamer. — 20 April 1934.

Voorzitter: M. Van Riel.
Rechters: MM. Hicketick en Schiltz.
Referendaris: M. Arendt.
Pleiters: Mters Borginon en Van Doosselaere

RECHTSPLEGING IN BURGERLIJKE ZAKEN. — AFSTAND. — HANDELSRECHTBANK. — AKTE VAN BETEKENING. — HANDTEEKEN DER PARTIJ NOODZAKELIJK.

Wanneer een partij voor de handelsrechtbank een akte van afstand doet betekenen, moet zij deze akte zelf onderteekenen op straffe van nietigheid, zooals art. 402 het voorziet voor den afstand bij akte van pleitbezorger tot pleitbezorger.

Vezaodal t/ Vanden Bulck.

Gezien de geboekte dagvaarding van 11 April 1934, strekkende tot de verklaring, door de Rechtbank, der geldigheid van de mondelinge opzegging aan verweerders betekend op 1 Juli 1933 voor den datum van 9 Januari 1934; tot de bekrachtiging van het recht dat aan aanlegger toebehoorde een einde te stellen, op 9 Januari 1934, aan zijne tusschenkomst in het beheer en de leiding van den handel van verweerders;

Strekkende, alsook tot de teruggave der betwiste goederen aan aanlegger of aan zijnen gemachtigde en dit na voorafgaandelijken inventaris, en tot de betaling van 488.288.03 fr.; zijnde het bedrag — behoudens vergissing of weglating —, der schuld van verweerders;

Aangezien aanlegger, luidens geboekt exploit van betekening van het vonnis in dato van 17 November 1933 geveld (en in geboekt afschrift voorgelegd), verklaart heeft dat hij afstand doet van de twee eischen ingeleid door de geboekte dagvaardingen van 1 September 1933 en 24 Januari 1934;

Aangezien verweerders de nietigheid dezer rechtspleging inroepen om rede dat aanlegger verzuimd heeft de akte van afstand te onderteekenen;

Aangezien de volbrenging van dezen pleegvorm volstrekt noodzakelijk blijkt om juridische waarde aan bovenbepaalde akte te begeven. (Zie artikel 402 Wetb. Burg. Rechtspl.; Dalloz, Répertoire, verbo Désistement nr 143); Aangezien, verder, aanlegger in gebreke is gebleven zijne stellige berusting in bewust vonnis van 17 November 1933 te betekenen;

Om deze redenen:

De Rechtbank;
Verklaart den eisch niet ontvankelijk wegens aanhangigheid;
Verwijst aanlegger tot de kosten.

NOTA. De meeningen loopen uiteen betreffende deze kwestie. Zie desaanstaande: Répertoire pratique Dalloz, vo désistement, no 54.

Wetsontwerp op de vergoeding van de door Krankzinnigen en Abnormalen veroorzaakte schade

Verslag namens de Commissie voor de Justitie en de Burgerlijke en Strafrechtelijke Wetgeving (1) uitgebracht door den heer Sinzot.

Mevrouw, Mijne Heeren,

Het u voorgelegd wetsontwerp beoogt de vergoeding van de door krankzinnigen en abnormalen veroorzaakte schade.

Die vergoeding is moeilijk te rechtvaardigen in de theorie van de klassieke opvatting der burgerlijke verantwoordelijkheid berustende op de schuld.

De schuld laat veronderstellen dat hij die de daden bedrijft er ten volle van bewust is. En, zooals Labbé het aanstipte, kan slechts als verantwoordelijk worden gehouden, hij wiens verstand en wil normaal zijn. (2)

Demogue drukt er op dat die opvatting slechts eene zijde vormt van de zoogenaamde vrijzinnige leer.

«Indien men niet verantwoordelijk moest zijn, dan wanneer men in principie volkomen vrij gehandeld zou hebben, behoudens wettelijke verplichtingen, zou de verplichting slechts bestaan indien men dit minstens stilzwijgend gewild heeft, door een onvoorzichtigheid of nalatigheid, met volle bewustzijn.»

«Hij wiens verstandelijke vermogens verstoord zijn, heeft dus zijnen wil niet uitgevoerd en bijgevolg geene verplichting. Hem ontbrak het overwegingsvermogen hetwelk noodzakelijk is voor de schuld.» (3)

De rechtsleer en de rechtspraak berusten volkomen op dit principie van de onverantwoordelijkheid der krankzinnigen. (4)

Aan dien regel zijn weinig uitzonderingen.

Opdat er verantwoordelijkheid zou bestaan, dient de krankzinnigheid voorafgegaan door eene schuld die er de oorzaak van geweest is: overdreven losbandigheid, misbruik van sterken drank of van verdoovingsmiddelen.

Doch, bij onvolledige krankzinnigheid, wanneer het slechts een zekere stoornis geldt van het verstandelijk evenwicht, zijn de rechtsleer evenals de rechtspraak het eens om tot de volledige verantwoordelijkheid van den abnormale te besluiten.

De theorie van de subjectieve verantwoordelijkheid wordt bekamp sedert den aanvang dezer eeuw.

Saleilles heeft, in 1897, de eerste aanvallen gericht tegen het eeuwenoud gebouw, met de aandacht te vestigen op de verwarring welke men wil blijven behouden tusschen de strafrechtelijke schuld en de burgerlijke schuld: «De Romeinsche opvatting van de burgerlijke verantwoordelijkheid steunende op de schuld, dit is op eene vrijwillige daad, berust op eene verwarring welke dient aangeklaagd. Steeds blijft de oude idee van de veroordeeling en private straf voortbestaan. Men kan niemand verantwoordelijk verklaren, en bijgevolg veroordeelen dan wanneer hij schuld heeft. Niets te meer gegrond in de Romeinsche theorie, die in feite oorzaak was van echt private straffen; en de schadevergoeding, zoo de aard daarna mischien stilaan gemilderd werd, had eigenlijk geen anderen oorsprong. Die aanvankelijke opvatting is overwegend gebleven.» (5)

En de opeenvolgende studien van Saleilles, van Josseland, Teissière, de talrijke noties der verzamelaars van gerechtelijke uitspraken, waarvan menige echte handleidingen vormen, zekere rechtspraak van het Fransch Verbrekingshof hebben de theorie van het risico ingang doen vinden.

Wij hoeven er hier niet verder over uit te wijden. Dit hebben wij elders beproefd.

Doch haar essentieel karakter bestaat hierin, dat zij het begrip der subjectieve schuld vervangt door dit der oorzakelijkheid: is verantwoordelijk, dit is, draagt voortged het nadeel, hij wiens handeling het nadeel veroorzaakt heeft.

Die evolutie in den gedachtengang heeft de geesten er toe voorbereid een burgerlijke verantwoordelijkheid van den krankzinnige te erkennen, zooals de heer Paul Esmein het doet opmerken. (6)

Onderscheidene buitenlandsche wetgevingen hebben het vraagstuk opgelost, en de Memorie van Toelichting geeft ons enkele teksten, die wij zullen vergelijken met dien van het wetsontwerp.

Doch het komt ons nuttig voor, om niet te zeggen noodzakelijk, de juridische theorie nauwkeurig te bepalen waardoor, naar onze meening, dit ontwerp moet worden ingegeven en gerechtvaardigd.

I.

De Memorie van Toelichting geeft de groote lijnen van een juridisch stelsel, dat ten andere nogal vaag is.

«Men vergete niet dat de krankzinnige die aan iemand anders schade toebrengt, burgerlijke rechten heeft en dat hij, onder meer, een vermogen bezit. Het druicht tegen de billijkheid in dat hij, in om het even welke omstandigheid, dat vermogen ongeschonden bewaren zou, terwijl, wegens een door hem gepleegde daad, het vermogen van anderen verminderd wordt. Alhoewel er tusschen hem die de schade onderging en den krankzinnige geen rechtsverband bestaat, heeft de eerste toch een onverdiende schade geleden en ziet men niet in waarom hij steeds alleen daarvan de gevolgen moet verduren.»

«Het druicht tegen de billijkheid in dat hij, in om het even welke omstandigheid, dat vermogen ongeschonden bewaren zou.»

«Men ziet niet in waarom het slachtoffer steeds

alleen de gevolgen der schade moet verduren»

Het is de moeilijkheid oplossen door de moeilijkheid. En wij zoeken, te vergeefs, den rechtsgrond van die theorie.

Het vraagstuk is kiescher en meer ingewikkeld.

Sommigen wilden de verantwoordelijkheid van den krankzinnige gronden op het quasi-delicet.

Reeds in 1909, schreef Pianol: «Men kan verplicht worden «quasi ex contractu» zonder eenige wilsdaad, waarom kan men zich eveneens niet verbinden «quasi ex delicto». (7)

Het gebrek van dit stelsel, is dat artikel 1382 dat de delicten evenals de quasi-delicten beheerscht, gegrond is op het begrip der schuld.

Het eenig onderscheid dat bestaat tusschen het delict en het burgerlijk quasi-delicet, is dat men een delict heeft, wanneer degene die de schade toebrengt de inbreuk op het recht, die hij pleegt, voorzien heeft, en dat men slechts een quasi-delicet heeft wanneer, alhoewel hij ze kon voorzien, hij dit verwaarloosd heeft. (8)

Deze proef om de verantwoordelijkheid der krankzinnigen te regelen door het Burgerlijk Wetboek kon geen bijval hebben.

De wensch om in het Burgerlijk Wetboek de volmaakte en volledige wetgeving te vinden, bracht sommige schrijvers er toe echte juridische acrobatieën uit te steken.

Zoo aanvaardde de heer Ripert, in de «Revue Critique», de verantwoordelijkheid van den krankzinnige om deze reden, dat de verantwoordelijkheid voortspuit uit het feit van niet te handelen als iedereen; voor hem is krankzinnig zijn een schuld zoo als omhandig of oneerlijk zijn. (9)

In zijn werk, verschenen in 1911, over «La responsabilité civile, la théorie du risque et les accidents d'automobile», bevestigde de heer J. De Decker, dat de krankzinnige verantwoordelijk is omdat hij schuld heeft, met als postulaat dat de schuld eene daad is tegen de rede. (10)

En deze formules, evenals deze van den heer Bettremieux, hebben het lot gehad dat zij verdienen.

Saleilles had de juiste oplossing gevoeld van het vraagstuk dat ons is voorgelegd, wanneer hij schreef, in de talrijke noties, waarmee hij zijn werk verrijkte over «La théorie générale de l'obligation d'après le premier projet de Code civil pour l'Empire allemand»: t

«Ongetwijfeld mag men, in den eenen noch anderen zin, volstrekte of uiterste oplossingen opdringen. Indien de theorie van de schuld schokkende gevolgen veroorzaakt, door de ontoerekenbare altijd van verantwoordelijkheid vrij te stellen, zou men, in tegenovergestelden zin, mischien hetzelfde kunnen vaststellen voor het principie van de causaliteit, indien men hun, in ieder geval, zonder onderscheid noch voorbehoud, de verplichting moest opleggen, de geheele schade te vergoeden. Eigenlijk is het ten opzichte der verantwoordelijkheid, dat het principie van het risico gegrond is; doordien zij geheel en virtueel verantwoordelijk zijn voor hunne daden, dienen zij het risico te dragen van elk door hen genomen initiatief. Het geldt hier, als men wil, een wettelijk vermoeden van verantwoordelijkheid, zooals in het klassiek stelsel van het Strafwetboek van 1810, wanneer de thesis van de gedeeltelijke verantwoordelijkheid nog niet was uitgevonden. Doch, ten overstaan van een onbevestigd initiatief, dan mag gezegd worden dat het het als een toevallig feit voorkwam, feit zonder verband met eene psychologische en vrije causaliteit, waarmede het recht rekening zou moeten houden; bijgevolg, dient het uit dien hoofde onbevonden nadeel, hetwelk uitsluitend van stoffelijke en brutale aard is, verdeeld te worden. De daad van een onbekwame of van een onverantwoordelijke is een ondergaan feit, zooals de schade die er voor derden kan uit volgen, een ondergaan risico is: de twee vermogens waaraan nadeel wordt berokkend, dienen dit te dragen; volkomen vergoeding, ten laste van den dader, indien het feit eene grove onvoorzichtigheid vormt welke door eenieder zou moeten hersteld worden; verzachting, of zelfs ontslag van de verantwoordelijkheid, ewanner de vergoeding der schade een overdreven last zou vormen voor den onverantwoordelijke; en ook verdeling van het risico, in geval van lichte onvoorzichtigheid.

«Dit zijn oplossingen, waartoe de objectieve theorie dient te leiden». (11)

De heer Emmanuel Levy verleende zijn medewerking aan de oplossing van het vraagstuk door de spil der verantwoordelijkheid te verplaatsen:

«Het verband waaruit de verantwoordelijkheid ontstaat, is een verband van noodzakelijk vertrouwen; de verplichting die ze gevormd heeft, is een verplichting voortvloeiende uit het vertrouwen, en wanneer die verplichting niet wordt nageleefd, wanneer het gewettigd vertrouwen verschalkt wordt, bestaat er schuld; wanneer er schuld bestaat, is er inbreuk gepleegd op een anderms recht en bestaat er een ongewettigde daad.» (12)

En verder kenschets hij, op eene volgens mij geslaagde wijze, de evolutie van het begrip der verantwoordelijkheid.

«Het is tekenend dat bijna al deze gevallen van verantwoordelijkheid wegens zaken of personen slechts omvormingen zijn van vroegere materiele, gezins-, corporatieve verantwoordelijkheden; men wreekte zich op de zaak welke pijn veroorzaakt had, op den slaaf die gekwetst had; de eigenaar had er dan belang bij een schikking te

treffen; men wreekte zich omdat men leed, zonder zich te bekommeren over de verantwoordelijkheid van de zaak of den meester: zoo gaf de gramscap van het slachtoffer aanleiding tot verantwoordelijkheid; thans heeft het feit andere rechtsvormen aangenomen, maar men plaatst zich steeds aan de zijde van het slachtoffer om uit te maken of er schuld is: zijn verschalkt gewettigd vertrouwen schept de verantwoordelijkheid.» (13)

Zoo begint de opvatting van de wetgevingen van dezen tijd zich af te tekenen; men bekommert zich minder om den dader van een schadelijke daad dan om het slachtoffer dezer schade, wiens gewettigd vertrouwen verschalkt werd; indien de subjectieve verantwoordelijkheid van de schade niet kan uitgemaakt worden, moet de vergoeding er van verdeeld worden.

Wij onderlijnen deze formule van Saleilles, waarin reeds de kern aanwezig is van gansch de moderne theorie van de verantwoordelijkheid der vermogens is tegenstelling met de verantwoordelijkheid van den wil: «De daad van een onbekwame of een onverantwoordelijke is een ondergaan feit, zooals de schade welke er uit voortvloeit kan een ondergaan risico is: beide vermogens waarop het risico valt moeten het dragen, overeenkomstig de regelen der sociale rechtvaardigheid.»

Wij zullen beknopt de theorie uiteenzetten welke wij als rechtsgrond stellen voor het ontwerp dat u ter bespreking voorgelegd is.

Het ligt voor de hand dat er geen sprake zijn kan van subjectieve verantwoordelijkheid, van subjectieve onrechtvaardigheid, indien de dader van het schadelijk feit geen vrijen wil heeft, indien hij zinneloos, abnormal of krankzinnig is.

Er bestaat, evenwel, wel schade, ditsmaal van objectieven aard; er werd een man gedood, zwaar gekwetst: ofwel zijn bij een brand, aangestoken door een gek, goederen vernield geworden.

Nochtans treedt deze gek, deze krankzinnige handelend op in de samenleving; hij is eigenaar, hij bezit effecten, hij heeft een vermogen, hetwelk zijn economische uitdrukking is, beschermd door de wet en de sociale orde.

Indien er tegen hem geen straf kan uitgesproken worden omdat deze een gezond verstand en een vrijen wil veronderstelt, waarom zouden deze goederen welke hij slechts bezitten kan, dan dank zij het gerecht dat ze in bescherming neemt, niet borg staan voor de schade welke op onrechtvaardige wijze toegebracht werd aan het vermogen van een ander ingezetene?

Zoodra er schade bestaat, zij weze nu subjectief onrechtvaardig, eischt de billijkheid dan niet dat zij hersteld worde?

Van het standpunt van den Staat, hoeder van het gemeen welzijn, zijn de rechten slechts rechtshandelingen welke beschermd worden omdat zij met een sociaal doel uitgeoefend worden; de rechten worden beperkt door het gemeen welzijn. Dit is niet overeen te brengen met een zelfs objectieve onrechtvaardigheid.

En 't is krachtens de doelstelling zelf van den Staat, die hem verbiedt deze onrechtvaardigheid te dulden, dat deze gerechtigd is het recht op hun persoonlijk vermogen van de zinneloozen, de krankzinnigen die aan anderen schade hebben toegebracht, te regelen en te beperken.

Er is geen sprake meer van weerstand, noch van wil, doch van een sociaal risico dat naar billijkheid moet verdeeld worden.

Het vermogen is de economische vertegenwoordiging van den persoon (14); het heeft welbepaalde redenen van bestaan, en om ze met een woord te bepalen, het heeft een doelstelling, het verzekert het bestaan van zijn titularis overeenkomstig zijn belangrijkheid in de maatschappij, doch ook, het staat in voor de verbintenissen die hij aangaat, vrijwillig of niet, tegenover de andere leden der maatschappij waarin hij leeft.

Dit vermogen bestaat slechts, wordt slechts door de wet beschermd, zoo het beheerd wordt en zich voegt naar den maatschappelijken regel (15).

Anderzijds, zooals wij het hooger zegden: vergt het algemeen belang, dat eene ongerechte schade, zelfs indien er geen verantwoordelijke dader is, hersteld worde.

Reeds in 1902 drukte Geny zich uit als volgt: »Zoo het Burgerlijk Wetboek eene positieve verantwoordelijkheid hecht aan de schadeveroorzakkende schuld, sluit het nochtans formeel elk ander principie van verantwoordelijkheid niet uit, »en nergens bepaalt het onverbreekbaar de toewijzing van het risico aan het slachtoffer dat, »buiten het idee van de schuld, rechtstreeks getroffen is.» (16).

Niets verzet zich dus tegen het nieuwe juridische opzet dat het wetsontwerp ons aanbiedt.

Onze theorie, welke een onderscheid maakt tusschen de persoonlijke verantwoordelijkheid en de patrimoniale verantwoordelijkheid, leidt ons terug tot het begrip der objectieve onrechtvaardigheid.

Nemen wij het geval van slagen en ernstige verwondingen aanleiding gevende tot eene groote en bestendige werkonbekwaamheid.

Het slachtoffer heeft niet gehandeld; het vervulde een louter passieve rol; zijn vermogen lijdt er onder, doordat het zich zal moeten verzorgen en niet meer in staat zal zijn te werken; het essentieele inkomen, voortkomende van den arbeid, verdwijnt. Het ondergaat dus eene schade die het niet veroorzaakt heeft en die het niet verdient.

Dit is strijdig met zijn recht.

Het is eene onbillijke schade.

Doch de dader heeft die onrechtvaardigheid niet willen begaan, vermits hij, als krankzinnige, geen voornemen kan hebben, geen vrijen wil bezit.

Het is eene objectieve onbillijkheid, zooals het bezit door een te goeder trouw zijnde derde (17); ook zooals de toestand van hen die eene overeenkomst gesloten hebben met den schijnbaren erfgenaam.

Ongetwijfeld bestaat er geene straf zonder schuld; doch de schadeleestelling van eene objectief onbillijke schade dringt zich op.

Deze vergoeding welke het klassiek begrip van schuld aan het slachtoffer weigert, wordt geëischt door de billijkheid.

In zijn zoo levendig werk: «A propos du gouvernement des juges», wijst heer Henri de Page er op, dat juist in deze landen (Duitsland en Zwitserland), welke niet afgeweken zijn van de klassieke theorie, de burgerlijke verantwoordelijkheid der krankzinnigen, tegen alle verwachting in, aanvaard werd (18). Zij werd aanvaard uit naam dan der billijkheid (19).

Het is, evenwel, niet van de billijkheid, in dien zin zooals de heer de Page ze opvat, dat onze theorie uitgaat. Volgens hem, «is de billijkheid, tenzij men zich begoochelt met de waanvoorstellingen der metaphysica, niet voor een bepaling vatbaar; men ziet haar wel als een hoog tronende regelende macht, welke boven de wet verheven is en deze plooft of aanvalt naar gelang de omstandigheden, naar de bronnen van haar werking, de bestanddeelen van haar inhoud ontsnappen aan een scherpe afbakening» (20). Zoo beperkt men al te zeer het begrip en de rol der billijkheid tot het beleid der rechters.

Indien de heer de Page Sint Thomas gelezen had, zou hij een vrij ruimer bepaling gevonden hebben van de billijkheid.

«legum directiva, secundum quod justiae ratio et communis utilitas poscit» (21).

De billijkheid, leidraad der wetten, kan dus aan deze richting geven en oplossingen doen zegeviereren, welke «de aequilibras van het gerecht», zooals Sint Thomas zegt, herstellen tegen rechtsconstructies welke logisch zijn tot in het onzinnige en onrechtvaardige toe.

Zij mag zelfs als regel in de wet opgenomen worden.

Artikel 829 van het Duitsch Burgerlijk Wetboek, hetwelk het beginsel van burgerlijke verantwoordelijkheid der krankzinnigen invoert, steunt heelmaal op dit begrip van billijkheid, even als artikel 54 van het Zwitsersch Wetboek der Verbintenissen en artikel 1310 van het Oostenrijksch Burgerlijk Wetboek.

De Zwitsersche wetgeving is echter vervut deze waarbij aan den rechter het ruimste recht van beoordeelende gelaten wordt:

«Indien de billijkheid het vergt, kan de rechter een persoon, zelis als hij onbekwaam is met oordeel des onderscheids te handelen, veroordeelen tot de algehele of gedeeltelijke herstelling van de schade die hij veroorzaakt heeft».

Reeds bij artikel 4 van het Burgerlijk Wetboek werd aan den rechter het recht verleend «de regels van het recht en de billijkheid toe te passen wanneer de wet zijn beoordeelingsmacht bedingt of hem last geeft uitspraak te doen met inachtneming, hetzij van de omstandigheden, hetzij van rechtvaardige gronden».

Het Spaansch Burgerlijk Wetboek, zoowel als het Portugeesch Burgerlijk Wetboek, zijn gunstiger voor het slachtoffer: «de krankzinnige is gehouden uit zijn eigen goederen het nadeel te vergoeden dat hij aangericht heeft, behoudens het recht om van gezegde goederen datgene te nemen dat voor zijn levensonderhoud noodig is».

De juridische theorie van de verantwoordelijkheid der vermogens, stelt het principe vooruit van de verantwoordelijkheid der krankzinnigen, terwijl zij tevens de regels en de maat er van bepaalt.

Indien het vermogen gemaakt is voor den persoon, opdat hij in de maatschappij kunne leven, ware het even onbillijk den titularis die geene vrijwillige schuld heeft er van te berooven, als dat men, aan het slachtoffer van een door dezen ten onrechte veroorzaakte schade, alle vergoeding zou weigeren ten laste van dit vermogen.

Dit zou des te meer onbillijk zijn, daar hij, als krankzinnige, aanzien wordt als niet kunnende voorzien in zijn onderhoud.

In dien zin heeft het eerste artikel verstaan van het wetsontwerp dat ons is voorgelegd:

«Wanneer een persoon die aan krankzinnigheid lijdt of door erge geestesstoornis of geesteszwakte is aangedaan, waardoor hij onbekwaam wordt zijn daden te beheerschen, iemand anders schade toebrengt, kan de rechter hem veroordeelen tot de algehele of gedeeltelijke vergoeding tot dewelke hij zou gehouden zijn, indien hij bekwaam was zijn daden te beheerschen».

De rechter doet uitspraak naar billijkheid, daarbij rekening houdende met de omstandigheden en met den stand van partijen».

De rechter is dus bevoegd om slechts eene gedeeltelijke vergoeding te verleenen; die faculteit is onmisbaar in geval de schade aanzienlijk moest zijn en de krankzinnige weinig geld moest bezitten.

En de rechter die naar billijkheid uitspraak zal doen, moet rekening houden met de omstandigheden en den stand van de partijen; bijgevolg, met hetgeen noodig zal zijn om in het gewoon onderhoud van den aanrichter der schade te voorzien.

Het staat vast dat door artikel 1 van het wetsontwerp de verantwoordelijkheid van den persoon die belast is met de bewaking van een krankzinnige, niet wordt ingetrokken.

Het Spaansch Wetboek en het Portugeesch Wetboek voorzien een vermoeden van schuld ten opzichte van den bewaarder.

Het wetsontwerp dat ons is voorgelegd, wijzigt geenszins de grondbeginselen, in acht genomen door de rechtspraak welke op den bewaarder van de krankzinnigen de bepaling van artikel 1384 niet toepast.

Opdat de bewaarder verantwoordelijk zij, dient zijne schuld bewezen te worden; en, zooals logisch, zal het slachtoffer den bewaarder niet moeten dagvaarden alvorens een geding in te stellen tegen den krankzinnige, aanrichter der schade.

Zelfs kan de wegens schade veroordeelde bewaarder, krachtens artikel 1, een verhaalsverordering tegen den krankzinnige instellen.

Laten wij het woord aan den steller van de memorie van toelichting:

«Die vordering zelf (verhaalsvordering) moet naar billijkheid geoordeeld worden».

»Het is inderdaad mogelijk dat de billijkheid vergt den bewaarder te vergoeden voor een gedeelte van de schade die hij zelf ondergaan heeft wegens de daad van den krankzinnige».

»Laten wij een krankzinnige onderstellen die aan het toezicht van zijn bewaarder ontsnapt: deze heeft nochtans slechts eene lichte schuld. Rechtover het krankzinnigengesticht doodt de krankzinnige een voorbijganger. De erigenamen van bedoelden voorbijganger stellen een vordering in tegen den bewaarder die veroordeeld wordt tot de betaling van schadevergoeding».

»Indien de bewaarder, die een lichte schuld heeft, aldus geruineerd wordt, terwijl de krankzinnige een aanzienlijk vermogen bezit, is het dan niet billijk dat de krankzinnige veroordeeld wordt tot de betaling van een vergoeding aan zijn bewaarder?»

II.

Artikel 2 van het ontwerp zal geen enkel moeilijkheid opleveren. Het verbetert het stelsel der wettelijke gemeenschap, dat men eerstdaags toch eens grondig zal moeten hervormen; het verleent, inderdaad, een recht op vergoeding aan de vrouw, voor de sommen door de gemeenschap betaald krachtens de nieuwe bepalingen.

Het zou onrechtvaardig zijn zoo de vrouw de gevolgen moest dragen van de krankzinnigheid van haren man.

Het is ten andere even onrechtvaardig dat, onder een normaal regime, zij zonder vergoeding de overige geldelijke gevolgen moet dragen dan de boeten op zijne misdaden en misdrijven.

Doch, niet alles in eens!

Het nieuw artikel vult, trouwens, een stoffelijke leemte aan van het Burgerlijk Wetboek. Het zal de plaats innemen van artikel 1425, stilzwijgend ingetrokken door artikel 13 der Grondwet.

Artikel 3, en niet 5 zooals de memorie van toelichting zegt, is louter juridische logica.

III.

Men zal zich misschien afvragen waarom het wetsontwerp, in plaats van artikel 1382 en artikel 1383 van het Burgerlijk Wetboek aan te vullen, een titel IVbis invoert, bestaande uit een artikel 1386bis.

't Is omdat het principe, in het eerste artikel vastgelegd, toepasselijk is zoowel op de verbintenissen uit overeenkomst als op de verbintenissen «ex delicto» en «quasi ex delicto»; het zou dan ook gevaarlijk geweest zijn het in te lassen in een titel met het opschrift «Verbintenissen die zonder overeenkomst ontstaan».

Dubbeltzinnigheid dient nooit het recht.

De Commissie stelt aan de Kamer voor, het haar onderworpen wetsontwerp goed te keuren.

De Verslaggever,
Ignace SINZOT.

De Voorzitter,
Léon MEYSMANS.

(1) De Commissie voor de Justitie en de Burgerlijke en Strafrechtelijke Wetgeving bestaat uit de heeren Meysmans, voorzitter, Baelde, Brunet, Collard, Delwaide, De Rasquinet, De Schryver, De Winde, Embise, Geuens, Hossey, Jennissen, Koelman, Romsée, Sinzot, Soudan, Spaak, Tibbaut, Van der Gracht, Van Dievoet, Van Kesbeek, Wauwermans.

(2) Labbé, «De fa démenace au point de vue de la responsabilité et de l'imputabilité en matière civile».

(3) Demogue, «Source des obligations 1923», III, blz. 501.

(4) V. Planiol en Ripert, «Des obligations», I, blz. 661. Z. not. civ. Mons 31 Juli 1912. V. Baudry, La Cantinierie en Barde, IV, nr 2858 en de beslissingen door die schrijvers aangehaald.

(5) Saleilles, «Les accidents de travail et la responsabilité civiles», 1897, blz. 4.

(6) Planiol en Ripert, «Obligations», I, blz. 690. Z. ook Josseland, «Droit civil», II, nr 458, Bettremieux, «De la responsabilité civile», Lille 1920.

(7) Planiol, II, nr 878 in nota.

(8) Z. Sourdat, I, nr 642 Colin et Capitant, II, blz. 350. Demogue, «op. cit.», III, blz. 409.

(9) «Revue Critique», 1909, blz. 129 en 139.

Men doet goed de opmerkingen te herlezen van Von Ihering, die zouden toelaten een theorie te rechtvaardigen gegrond op de sociale verzekering. Voor hem is krankzinnigheid een feit dat hoort bij het sociaal risico. Z. «La Faute dans le Droit privé», blz. 48.

(10) De Decker, «La responsabilité civile, la théorie du risque et les accidents d'automobiles». Brux., 1911, blz. 23 en volg. in nota.

(11) Saleilles, «Etude sur la théorie générale de l'obligation», Paris 1901, blz. 389 en 390.

(12) «Rev. crit. de lég.», 1899, overgedrukt in «La Vision Socialiste du Droit», Paris 1926, blz. 62.

(13) Zie in dit verband, behalve het proefschrift van den heer Weens, «Du principe que le contrat d'assurance est un contrat d'indemnité», Parijs 1927, de bijdrage van den heer Hebrand in de «Revue Critique de législation» van 1931, blz. 492 en vgl. Picard, «Rev. des ass.», 1930, blz. 1.

(14) Men doe ons niet zeggen wat niet onze mening is. Wij trachten niet de bekende theorie van Aubry en Rau terug op te rakelen en wij kennen de twistvraag. Wij zeggen niet dat het begrip «vermogen» en het begrip «persoonlijkheid» elkaar dekken; wij bevestigen eenvoudig, wat klaarblijkelijk is, dat het vermogen de economische uitdrukking is van de persoonlijkheid, en dat het zijn karakter van «universitas juris» bekomt door de gemeenschappelijke bestemming van al de rechten en lasten die het samenstellen, namelijk het economisch leven van zijn titularis: Gény noemde het «de geldelijke uitrusting» van de rechtspersoonlijkheid («Science et technique en droit privé positif», III, blz. 403).

Deze bepaling is kenschetsend voor hen die weten dat de aanval tegen de opvatting van Aubry en Rau geblazen werd, en met welk brio, door Gény, vanaf 1899, in zijn werk «Méthode d'interprétation et Sources en droit privé positif», blz. 126 en 128. Doch wijzen wij er op dat, reeds in 1879, Vacher Lepouge de klassiek geheeten opvatting trachtte te verkleinen.

Sommige juristen schijnen te gaan naar het begrip «vermogen zonder heer» en sommige wetgevingen willen deze nieuwe rechtsinstelling erkennen, die toch nogal vreemd is vermits zij geen subject heeft.

Wij blijven op gelijken afstand van deze beide dwalingen, 't is te zeggen, meenen wij, in de waarheid.

Wie het vraagstuk aanbelangt, zal raadplegen: Gény, «op cit.». Demogue, «Notions fondamentales du droit privé», 1911, blz. 383 en vlg. Plastara, «La notion juridique du patrimoine», Parijs, 1903. Gazelle, «L'idée de la continuation de la personne comme principe des transmissions universelles», Parijs, 1905. Percerou, «La liquidation du passif héréditaire en droit français. Rev. Trim. Dr. civ.», 1905, en vooral Gazin, «Essai critique sur la notion du patrimoine dans la doctrine classique», Dijon, 1910.

(15) Z. reeds Toullier, «Droit Civil français», t. XI, nr 290:

«Het verbod aan anderen schade toe te brengen, verplicht niet alleen de menschen in de maatschappij niemand te schaden, persoonlijk en door zich zelf, doch ook nog de zaken die zij bezitten» in zuiken staat te behouden, dat niemand er eenig letsel door ondervindt. 't Is op voorwaarde dat »deze plicht volbracht wordt, dat de wet onze »eigendommen beschermt».

(16) Gény, «Risques et responsabilité. Rev. Mens. Dr. civ.», 1902, blz. 846.

(17) Zie von Ihering, «De la faute en droit privé» blz. 5 en volg.

(18) Zie hooger den commentaar van Saleilles over dit onderwerp.

(19) H. de Page, «A propos du gouvernement des juges», Brussel, 1931, blz. 128.

(20) «Op cit.», blz. 160.

(21) «Quaest» CXX 2a 2ae art. 1. Concl.

Bibliographie

FAILLITE ET BANQUEROUTE

Sursis de payement, concordat préventif de la faillite. Traité pratique avec formules et textes des Législations Belge, Française et Luxembourgeoise, door Emile Brunet, Minister van State, advocaat bij het Beroepshof te Brussel, oud-Stokhouder, met de medewerking van Albert Van Meerbeke, Alfred Bernard en anderen.

Een groot boekdeel in 4e van 450 bladzijden in kleinen, doch klaren tekst, op twee kolommen. — Brussel, Etablissements Emile Bruylant, 1934. — Prijs 150 franken, franco per post 155 franken. — Vreemde 32 Belga's.

Dit zeer verdienstelijk werk verscheen reeds gedeeltelijk (faillissement en bankreuk) in het «Repertoire Pratique de Droit Belge», Deel V.

Het is vooral een werk van praktischen aard. De uitleg der teksten wordt voorgesteld buiten alle theoretischen geest; hij laat alle vervallen redetwisten ter zijde, en haalt eerst en vooral op al de bepaalde vragen de oplossing aan, welke door de jongste rechtspraak en rechtsleer wordt aangenomen.

De aanhalingen zijn niet beperkt tot de beslissingen van onze Belgische Hoven en Rechtbanken, maar velen worden ontleend aan de Fransche rechtspraak en ook aan het Hooger Gerechtshof van Luxemburg.

Het werk is in vier deelen verdeeld:

Het eerste deel heeft als onderwerp: het faillissement en de bankreuk — uitsluitend van betaling; het is juist het gedeelte dat verschenen is de «Repertoire Pratique de Droit Belge».

Het tweede gedeelte behandelt het faillissement voorkomend concordat, waarin de schrijver de jongste rechtspraak heeft ontwikkeld en aangehaald.

Het derde deel bevat formulieren van alle akten welke betrek hebben op de verklarings, beheer, vereffening en procedure van faillissementen. Deze formulieren, 193 in getal, zijn zeer nuttig en onderlijnen den praktischen kant van het werk.

Het vierde gedeelte geeft de teksten van de Belgische, Fransche en Luxemburgsche wetgeving over faillissementen en rechterlijke vereffeningen.

Dit werk, dat, zooals wij reeds gezegd hebben, de laatste oplossingen aanhaalt, en waarvan het nut onmiddellijk in het oog springt als men de teksten vergelijkt met andere reeds bestaande werken, kunnen wij ten zeerste aanbevelen. Het stelt zich voor als een geheel, dat zeer volledig is en zeer nuttig zal zijn voor elkeen welke dit gedeelte van het Recht aanbelangt.

TRAITE DE DROIT FISCAL DES SOCIETES ET ASSOCIATIONS

door Marcel Feye, advocaat bij het Beroepshof te Brussel. — Tome I: Droits d'enregistrement — droits de timbre — régimes spéciaux. — Brussel, Etablissements Emile Bruylant, 1934. — Een deel in 8e van 400 bladzijden. Prijs: ingenaald 85 frank, ingebonden 115 frank.

Dit boek volgt op anderen van den zelfden schrijver; het is een belangrijk werk, vrucht van gegronde studies en eene lange ondervinding. Het voorwerp plaatst zich in het onderzoek van de grondbeginselen der wet, bij uitsluiting van de tarieven of bedrag der verschillende taksen, welke op rechtskundig gebied slechts een ondergeschikt belang aanbieden.

Onder dit oogpunt komt het op zijn tijd en het nut er van liet zich voelen.

Inderdaad, de fiscale wetgeving bevindt zich nu op vaste grondvesten. Geen enkele van de hoofdlijnen, welke de stof uitmaken van het besproken boek, heeft in den codex van den zegel van 1891, zoo min als in de wet van 30 Augustus 1913, over de registratie van de akten van maatschappijen, wijzigingen ondergaan.

Niemand denkt er aan eenige wijziging in deze wetgeving te brengen. Wat de belasting op het inkomen betreft, na de veranderingen, welke eigen zijn aan elke nieuwe wetgeving, schijnt deze ook in haar laatste stadium gekomen te zijn, waarin de grondbeginselen vast staan. Het is alzoo dat talrijke herzieningen van tarieven, welke veranderd zijn in den loop van de jaren 1931 en 1932, deze grondbeginselen onaangeroerd gelaten hebben en het zou alzoo zeker hetzelfde zijn in geval van gebeurlijke toekomstige herziening, in dezelfde orde.

De verklaringen van den Heer Minister van Geldwezen, ter gelegenheid van de instelling der commissie tot fiscale vereenvoudiging, zijn, wat dit betreft, nauw omschreven en beslissend: er is geen kwestie aan de grondbeginselen te raken, welke juist het voorwerp uitmaken van dit boek.

Van den anderen kant, onder de talrijke natuurlijke fiscale letterkunde, bestaat er geen enkel gezamenlijk werk in dezen aard. De stof ten gronde behandelende, tracht de schrijver, die zich sedert lange jaren aan dit vak heeft toegewijd, het gedacht van den wetgever te doen uitkomen en, de verschillende bronnen van interpretatie onderzoekende, de meest aangepaste rechtskundige oplossing, in de talrijke vraagstukken, in het licht te stellen. De stof strekt zich uit tot de gansche fiscale wetgeving, welke in verband staat met maatschappijen en vennootschappen.

Al diegenen, welke geroepen zijn de zoo ingewikkelde toepassing van de belastingen in te studeren, of na te zien, zullen in dit werk een bijzonder nuttig en zeker werktuig vinden.

Het werk omvat twee deelen, het tweede deel zal handelen over cedulaire belastingen (grondbelastingen, mobiliare taks, beroepsbelastingen, bijkomende persoonlijke belastingen, enz.); dit werk zal zoowel particulieren als nijveraars, handelaars, alsook andere privaate personen en sociale instellingen aanbelangen.

Mijnheer Marcel Fey is een van de meest bevoegde juristen op fiscaal gebied. Medewerker sedert verschillende jaren van de «Revue pratique de sociétés civiles et commerciales», heeft hij in deze zeer opgemerkte studies geschreven over talrijke vraagstukken welke betrek hebben op de toepassing der belastingwetten. Zijne ondervinding, voortspruitende uit een dagelijkse praktijk, heeft hem toegelaten een werk te schrijven, waarin hij al de kanten uiteenzet van een wetgeving, welke, op eerste zicht ingewikkeld en vol moeilijkheden schijnt, maar welke zich opklaart naarmate de grondbeginselen en de toepassingen, welke er uit voortvloeien, uit de redelijke interpretatie der teksten voortspruit.

LES BOURSES DE VALEURS MOBILIERES EN BELGIQUE

Situation actuelle, droit, réglementation et usages comparés des Bourses étrangères. Projet du règlementation, door E. Lamal. — Brussel, Etablissements Emile Bruylant, 1934. — Een deel in 8e van 275 bladzijden. Prijs 18 franken, franco per post in België 20 franken.

Het wetsontwerp op de hervorming van de Beurs van openbare effecten, dat weldra door de Kamers zal onderzocht worden, geeft aan dit werk een karakter van onbetwistbare actualiteit.

De schrijver heeft zich sedert lang veropenbaard door talrijke studies, welke hij uitgaat over dit onderwerp, zoowel in de pers als in economische tijdschriften. In het werk dat wij bespreken, onderzoekt hij opnieuw het vraagstuk in zijn geheel. Hij neemt als basis het laatste wetsontwerp, hetwelk ten huidige dag ter studie ligt op de Rechtskundige Commissie van den Senaat.

Het belang van dit lijvig boekdeel ligt geheel in de methode van opzoeking door den schrijver aangevat. Voor elk der gegevens welke het vraagstuk stelt — en zij zijn talrijk — heeft hij de verschillende oplossingen opgezocht welke in het buitenland gevonden zijn. Uit dit vergelijkend onderzoek der buitenlandse wetten en rechtspraak en van de reglementen en gewoonten, welke van toepassing zijn in de groote wereldsteden, herleidt hij het systeem hetwelk zich schijnt te kunnen aanpassen aan de lokale voorwaarden, welke de beurzen van Brussel en Antwerpen beheerschen.

Deze methode van onderzoek brengt niet alleen onmisbare gegevens tot de studie van de hervormingen, welke moet worden aangevat, maar zij biedt het voordeel van oplossingen te geven welke op een lange ondervinding zijn gesteund.

Stippen wij ook nog aan dat de schrijver het vraagstuk op zuiver praktisch oogpunt onderzoekt. Hij aanschouwt de Beurs als eene handelsonderneming, waarvan de inrichting geen ander doel mag hebben dan de interesten der klanten te dienen. Om tot deze oplossing te komen stelt hij het Anglo-Saksisch principie voorop van het «open and free market», 't is te zeggen eene open en vrije markt, waar de verhandelingen opnieuw aan de eenige wet van vraag en aanbod zijn onderworpen.

Dit boek, hetwelk wordt vereerd door een voorwoord vol lof van Mr. Wauwermans, brengt voorzeker een kostbare medewerking tot de studie der hervorming. Door de inlichtingen, hetwelk het bevat en de overzichten hetwelke het geeft over de beurstoestanden, is dit boek van belang voor eenieder, welke zich met de Beurs bezig houdt, hetzij ook ten welken titel.

Balieleven

STAFHOUDER EN TUCHTRAAD DER BALIE VAN ANTWERPEN 1934—1935

Op Zaterdag, 7 Juli, hadden de verkiezingen plaats van den Stafhouder en der leden van den Tuchtraad voor het rechterlijk jaar 1934—1935.

Tot Stafhouder werd herkozen: Mr. Jozef Leclef. Werden verkozen of herkozen tot leden van den Tuchtraad: Mrs. René van Santen, Robert van Reeth, Jan Bauchau, Georges van Doosselaere, Louis van Scharen, Hendrik Stuyck, Hendrik van Oekel, Marcel Wynen, Edward Buisseret, Herman de Jongh, Paul de Schrijver, Hendrik Picard en René Victor.

ADVOKATENORDE TE BRUGGE

In algemeene vergadering van 9 Juli hebben de leden der Brugsche Balie als volgt den Tuchtraad samengesteld:

Stafhouder: Mr. Maurice Geuens. Leden van den Tuchtraad: MM. Ludovic Fraeys de Veubeke, Louis De Toffenaere, August Kempinck, Adolf Claeys, Victor Vanhoestenbergh, Louis Van der Meersch, Amédée D'Hondt en André Valcke.